

trpijo od Dunaja, tega ne vem; vsaj tako se ne ravna z nobenim narodom tolike veljave. Tudi mislim, da se slavna zbornica sklada s temi razlogi in da ne bode tem gospodom za zeló vzela, ako ne pridejo le-sem, marveč zagovarjala spravo z njimi, če pred to spravo moralična vlada vzame v Avstriji krmilo v roke. Za-me iz tega sledijo ta-le vodila (klici na levi: na stvar! na stvar!): Oči in sočutje vse Evrope so obrnjena na narod Česki o njegovem boji za svobodo; Avstrija bi morala vesela biti, da ima tak jedernat narod v svoji državi. Šembrano mora v državi navzdol iti, ako se politika ne dela po večnih, trdnih načelih resnice in pravice, ampak le kakor se zdaj pa zdaj komu poljubi. Ni ne res, da bi avtonomno stališče dežel slabilo državo, — ravno nasprotno je resnica. Ni ne treba, da bi drug družega sovražili; na podlagi vzajemnega spoštovanja lahko živimo vse drug zraven družega in pod drugim — — —

Predsednik (govorniku besedo presekavši): Ker gospod govornik za moje dobrohoteče opazke ne mara, mu moram reči, da ne govori dalje (pravo! — na levi. Oho! — na desni) in ga prositi, naj se vsede. (Nemir na desni.) — — —

Na ta ukaz se je vsedel poslanec Herman in jenjal govoriti. In zopet smo slišali, koliko je gospodujoči stranki na spravi narodov ležeče. Le tako naprej! Vsaj popreje pride rešitev.

Naši dopisi.

V Gorici 6. febr. — Na-a-a!! Prehvalil sem uni pot našo „Nizzo“! Namesti vijolic imamo — snežnice — že v drugo letos. Tako debele plahte padajo, kakor v Severiji.* Naj bo! Zdaj, ko se bližamo spomladi, nam je malo mar za sneg. — Pretekli četrtek (3^{1/2}) je obhajal (v bližnjem Št. Petru) našega deželnega glavarja in deželnega poslanca Franca grofa Coronini-a oče, nekdanji ban Hrvaški, fcm. Iv. K. grof Coronini, 25letnico lastništva (Ogerskega) peš-polka, ki nosi njegovo ime. Prišla je iz Pulja (kjer zdaj polk biva), častitat mu deputacija 4 častnikov, kateri voditelj je bil polkovnik Lamaič. V sredo večer in v četrtek popoldne med slavnostnim obedom je igrala pred Coronini-evim poslopjem v Št. Petru tukajšna vojaška banda. — Kar sem že enkrat sporočil zastran novega Goriškega pokopališča, je zdaj resnica. V poslednji seji (29^{1/1}) je mestno starešinstvo potrdilo predlog dotičnega odseka, kateremu je bilo naročeno, da naj išče primer-nega prostora za pokopališče. Odsek je bil pregledal štiri kraje v mestni okolici. Izmed teh je starešinstvo izbralo — po odsekovem nasvetu — prostor 1/4 ure proti severovshodu od mesta, ki je res jako pristojen in romantičen. Njivo k knjivi (kamp) je municipij pooblaščen plačati po 1000 gold., kar je blizo 2krat toliko, kolikor se tukaj navadno za eno njivo plačuje. Od Catarini-ja (v Koroškem predmestji) se naredi lepa široka cesta z drevoredoma do pokopališča. Delo se bo brž ko ne že to leto pričelo. Če bo mogoče novo pokopališče že prihodnje leto odpreti, lahko porečemo, da nam je sedanje staro pokopališče ravno 50 let služilo, zakaj blagoslovljena je bila stara njega polovica 1. novembra 1827, nova pa poleti 1851. Novo grobišče bo obsegalo 21 njiv svetá in so preračunili, da bode zadostovalo za 50 let, ako tudi število stanovalcev vzraste do 40 tisuč. — Grofa Chamborda pride vsako toliko kak velikaš obiskat. Uni dan enkrat je bil tu

*) Smešno je v slovenskem jeziku pisati „Sibirija“; po ruski pisavi — in stvar sama to kaže — gre pisati „Se-verija“, to je, severna dežela.

vojvoda Württenberški iz Trsta, pozneje pa (28^{1/2}) nad-vojvoda Albreht, vrnivši se iz Italije. — 1. dne t. m. je bila na Kostanjevici obletnica po rajnci vojvodinji Parmski (grof Chambordovi sestri). Vdeležil se je svečanosti Francoski dvor in mnogo tukajšnje aristokratije in druge gospode. Rajnka vojvodinja je mlada leta v Gorici preživela.

Iz Maribora 3. febr. — Danes je c. kr. okrajni glavar Seeder ukazal zaseči 6. list „Slov. Gosp.“ za-rad članka: „Kdo je zdaj v Avstriji zadovoljen? ali za-kaj smo Slovenci v Mariboru zedinjeni postavili dr. Ra-daja za kandidata?“ — To pač Wretzelnu ne bode pomagalo na stol poslanca, kajti zdaj še le prav gotovo se izvoli dr. Radaj.

Iz Trzina 3. sveč. (O cestnih zadevah) imam marsi-kaj na srcu, kar moram iz dobrega namena očitno po-vedati, da izvedó tudi naši častiti deželni poslanci, ker mislim, da to, kar bi mi v okraji Kamniškem radi dru-gače imeli, bodo tudi drugi župani potrdili. Tako je mogoče, da pridejo naše želje v obravnavo prihodnjemu deželnemu zboru.*) Eno je to: Po cestni postavi od 5. sušca leta 1873 imajo župani težko nalogo izpelje-vanja in izvrševanja postave, in to celó brez od-škodovanja. Cestni odbori le ukazujejo in nad-zorujejo ter imajo cestni zalog v svojih rokah, iz ka-terega si tudi stroške svojega truda poplačujejo; — županstva pa nimajo nobenega zaloge, ker so občine že tako večidel revne, pa morajo brez odškodovanja v vsem še tlako delati izpeljevaje to, kar cestni odbori ukazujejo. To je napačno. Čemu tudi tukaj na dvoje? Eno je nepotrebno. Ali naj ima cestni odbor v svo-jem področji nadzorstvo in izvrševanje, ali pa najimajo občine same vse. Res je sicer to, da nekatere občine so majhne, cestnih odborov delokrožje pa sega dalje; vendar bi se dala ta stvar kakor koli takouravnati, da bi se županstvom neupravičeno breme odvzelo. Morebiti bi se dala §. 23. in 24. cestne postave tako predruga-čiti, da bi cestni odbori sami izvrševali odloke, župani pa naj bi bili le nekoliko v podporo in po-moč, — ali pa naj prestanejo cestni odbori in dokler obstojé okrajne denarnice, naj bi se iz njih poravnemale skupne zadeve po tistih organih, ki imajo okrajno de-narnico v oskrbi, in župani bi pri prevdarku stroškov vsak za svoj del potrebno stavili v prevdarek; tako bi se le potrebno napravljalo in za vsak okraj bi se mnogo nepotrebnih stroškov prihranilo. — Druga reč je §. 20 policijske cestne postave, kateri ogibanje voz-nikov po cesti na levo ukazuje. To je ravno nasproti naši deželni navadi, po kateri se vozniki od nekda na desno ogibljejo, ki je ljudém sploh znana, priljubljena, bolj praktična in varna. Naši ljudje tudi skor nič ne poznajo te postave, zato se lahko primeri, da kdor po naključbi pozná postavo, se ogne na levo, drugi, ki je ne pozna, na desno, — tako vozi eden sem, drugi tje, po takem pa nastane prepir in morebiti še kaj hu-jega. In če vprašamo: čemu to? ne najdemo družega vzroka, kakor to, da je v družih deželah druga navada. To pa bi vendar nam ne smelo naše boljše navade prekucniti, ki je vsem po volji, nikomur pa na škodo. — To so moje misli gotovo le na občno korist, ki mi jih ni narekovala nobena sebičnost, ampak le mnogostranska skušnja, da nehajo potrebna cestna dela biti nadloga le nekaterim.

Iz Ljubljane. — Če danes na prvem mestu začnemo z vremenom, imamo razlog za to v tem, da zime s

*) Svetovali bi, naj župani, ki so enacih misli in imajo enake skušnje, peticijo v tem smislu predložijo prihodnjemu deželnemu zboru. Vred.

tolikim snegom ne pomnimo v Ljubljani že 45 let. Zima od leta 1829 na 1830 bila je zadnja taka snežena kakor je letos. 5. dne t. m. padlo ga je toliko, da so bile vse ožje ulice zaprte po silnih kupih njegovih, in ponujal se je sledeče dni v eno mer in se ponuja še danes. Če bi v blagajnici mestni tudi kaj denarja bilo, izpraznil bi jo do dna ta nepričakovani beli gost. Bog vedi, kakošna bo spomlad po tej zimi, če se gore ne znebijo debele odeje še o pravem času tako, da sadežev na vrlih in nogradih ne stisne mraz. Po ulicah cele gore snega, v vodnjakih (štirnah) pa večidel malo vode, to je druga nadloga letošnje zime pri nas.

— (*Iz seje družbe kmetijske 6. dne t. m.*) Subvencijski odbor pod predsedstvom barona Wurzbacha vpričo deželnega glavarja viteza dr. Kalteneggerja je v tej seji rešil prošnje za podporo sadjerejstva. V imenu dotičnega odseka je poročal odbornik gosp. O. Detelja; med 33 prošnji so prejele ljudske šole podporo deloma v denarji, deloma zbirke vrtnarskega orodja ali pa drevesa, kjer se mladina v sadjereji podučuje, ako so bile prošnje po predpisu vtemeljene in njih resnica potrjena po krajnih šolskih svetih, predstojnikih podružnic kmetijskih in pa županih. Vsled tega so dobili različno podporo ljudske šole: v Košani, Koprivniku in v Štalcarjih na Kočevskem, Krašnji, v Orehku, Št. Vidu pri Zatičini, v Zatičini, Št. Marjeti, na Golem, Boh. Bistrici, Šturji, Dobropolji, Budanji, Črnomlji, Škocijanu, Borovnici, Semiču, Planini in v Sori. Vrh tega pa je odbor sklenil, sledeče gospode priporočiti sl. ministerstvu kmetijstva za podelitev državne medalije za izvrstne zasluge na polji kmetijskem ali podučevanje mladine v kmetijstvu, namreč gosp. Martina Kozino, vrtnarja grajščinskega v Ravnah, g. Antona Prelca, posestnika v spodnjih Vremah, g. Janeza Eisenzopfa, učitelja v Poljanah, in pa gospoda nadučitelja in učitelja v Črnomlji. — O družih obravnavah te seje poročamo drugi pot.

— (*Goveje kuge*) ni nikjer več v našem cesarstvu, zato je c. k. deželna vlada 30. dne. u. m. odpravila kordon na meji Kranjski proti Hrvaškemu in nehala je s tem toliko nadležna zaprtija povsod.

— (*Komisijam v Ljubljani, Kamniku, Kranji in Radoljici*), ki so konec preteklega meseca preiskavale žebce naših domačih gospodarjev zaradi ugodnosti za plemstvo, je bilo na ogled pripeljanih 40 žebcev, izmed katerih jih je 10 dobilo dovoljenje (licence) za spuščanje, namreč: 3 iz okraja Kamniškega, 3 iz okraja Kranjskega, 3 iz okraja Radoliškega in 1 iz okraja Ljubljanskega (Tomačevo). Za nakup ni mogel biti noben žebec ministerstvu kmetijstva priporočan.

— (*Veliki posestniki*), katerih je kakih 115, bodo 29. dne t. m. volili dva poslanca v deželni zbor namesti umrlega gosp. Fr. Rudeža in pa barona Rasterna. Kakor se nam pripoveduje, imajo nekateri nemčurski volilci že viteza Vestenecka za poslanca na muhi. Izvoljen bo gotovo, vsaj ima pri volitvah v zbornico kupčijsko — neizmernih zaslug za nemčurstvo Kranjsko. Kdo pa bo drugi, to še ni do konca dognano, ne bode pa težko moža dobiti enake baže s pl. Vesteneckom.

— (*Obešen*) ima biti v Ljubljani jutri 10. dne t. m. tisti Ogerski vojak, ki je v Kamniku svojega desetnika zavrtno ustrelil.

— (*O čitalnični svečanosti Vodniku na spomin*) le na kratko to poročamo, da je svoj večletni renomé potrdila in se v obeh razdelkih, „besedi“ in plesu, tako sijajno izvršila, da je lahko žal vsacemu, kdor se je ni vdeležil. Neka posebna veselost — vsaj jo je navdajal spomin na Vodnika — je vladala ves večer in je

svoj vrhunec dosegla v interesantnem kotilijonu, ki sta ga vodila gospoda Jeločnik in Juvančič. — Po „besedi“ je od rodoljuba došel iz daljnega Bolcana prijazen pozdrav Vodnikovim čestiteljem in čestiteljicam. Blaznikova kamnotiskarnica se je izkazala z jako okusno in lično „spomenico“, ki so jo gospé in gospodičine dobile za „vade mecum“ te večernice.

— (*Slovensko gledišče.*) V nedeljo ste se predstavljali: „vesela“ igra imenovana, sama po sebi pa zelo dolgočasna, iz nemškega prestavljena igra „Satan“ prvikrat, in pa burka „Hišina“, drugi pot letos. Hiša je bila precej polna in igri ste se obe vršile večidel dobro, posebno „Hišina“. Če moremo tudi letos z izvrševanjem slovenskih iger zadovoljni biti, moramo pa na korist našemu domačemu gledišču grajati to, da se, in samo le iz nemščine, izbirajo večidel malovredne, našim razmeram tuje igre. Komú gré krivda o tem, ne vemo. Vsaj imajo, vzlasti Čehi, dobrih, našim okoliščinam primernih veselih iger dovolj; priča temu so v prejšnjih časih iz Českega prestavljene igre „Dobro jutro“, „Bob iz Kranja“ itd. Kako, da bi se sedaj ne dobile? In če se že predstave lanskkih iger tako pogostoma ponavljajo, zakaj ne pridejo na oder priljubljene igre prejšnjih let, ki jih sedanje gledališko občinstvo skoro ne pozná? In kje je ona mlada „inteligencija“ slovenska, od katere smo pričakovali, da bode na kupe vsula izvirnih iger v gledišče? Ne jednega dela, žalibog! na tem polji ne kaže mlado slovstvo naše! Šopiriti se in kritikovati je lahko, al stvariti kaj, to je drugo. To, da slišimo „baš“, „nego“ in še kaj tacega, ni še noben napredek. Ali pa je morebiti to napredek, da slišimo „denes“ na odru namesti „prav“ govoriti „praf“, „zdraf“ namesti „zdrav“ in da po takem slišimo prihodnje leto tudi že „prafa“, „prafo“, „zdrafa“, „zdrafo“ itd. No, če bomo po lokalizmi se odlikovati hoteli, kmalu bomo čuli „četnja“, „čveči“, „kupil“, „kūra“ itd. Da „Novice“ opomnijo to iz kake zlovoljnosti, jim pač nihče očitati ne more, kdor vé, da so bile zmirom posebno prijazne našemu narodnemu gledišču. Le dobrohotne opazke so, da se boljše igre izbirajo in lepi slovenski govor ne pači.

— Prihodnja predstava bo v ponedeljek 14. dne t. m. s tremi malimi igrami, namreč: „Kje je meja?“ (izvirna) — „Samo zapreke“ (na novo) in „Pes in mačka“.

— (*Vse ude družbe sv. Mohora*), ali kateri želijo družbi pristopiti, vljudno vabimo, naj blagovolijo kmalu oglasiti se z letno plačo, ker potem moramo imenik udov vodstvu poslati. — Poverjeništvu za Ljubljano in okolico na Starem trgu hiš. št. 16 v 1. nadstropji.

— (*Čitalničin ples*) prihodnjo nedeljo 13. februarja izostane, ker je dan poprej kupčijski ples, katerega se vdeležijo mnogo čitalniških družbenikov; drugi ples, ki ga je čitalnica odločila na nedeljo dne 20. dne t. m., pa ostane. Naj se te zadnje pustne veselice vdeležijo čestiti udje prav obilno. Odbor čitalničin.

Novičar iz demačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Pred tremi dnevi so Česki časniki prinesli novico, da sta knez Auersperg in baron Lasser iz ministerstva stopila in da je grof Taaffe stopil na mesto Auerspergovo, minister Chlumecky pa na Lasserjevo. Al ta novica bila je prenagla: ministerstvo Auerspergovo po lastnih besedah ministra Lasserja še zmirom le umira, umrlo pa do danes še ni. Da umré, o tem se ve, da ni dvombe več. In kako čudno se zgodovinska Nemezida maščuje nad tem ministerstvom! Prvi državni zbor, zložen po direkt-